

gemeente
Zoetermeer

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Zoetermeer is actief in netwerken van beleids- en uitvoeringsorganisaties. Bij een deel van die organisaties is de gemeente ook bestuurlijk en/of financieel betrokken. In dat geval is sprake van een 'verbonden partij'. Een bijzondere vorm hiervan zijn de samenwerkingsverbanden, die in het leven zijn geroepen om gemeentelijke taken in gezamenlijkheid uit te voeren. Dit soort samenwerkingsverbanden levert een grote bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke doelen, maar levert door zijn aard ook bestuurlijke en financiële risico's op.

Nota verbonden partijen

Korte inhoud Kadernota en checklist Verbonden partijen

In de Kadernota Verbonden partijen (geactualiseerd in 2016) zijn beleidsrichtlijnen opgenomen waaraan een (beoogde) deelname aan (nieuwe) samenwerkingsverbanden moet worden getoetst. Ook is een checklist beschikbaar die kan worden gebruikt bij afwegingen over het aangaan, inrichten of herzien van een samenwerkingsverband. De checklist (aangescherpt in 2019) is niet limitatief, maar geeft de belangrijkste onderwerpen aan, waarover moet worden nagedacht om op de grootste risico's bij samenwerking een passend antwoord te hebben.

De gemeente Zoetermeer hanteert een bredere definitie voor een verbonden partij dan de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat vermeld. Er is gekozen voor de term 'samenwerkingsverband'. Dit betekent dat ook partijen in ogenschouw worden genomen, waarin de gemeente een bestuurlijk óf (BBV vermeldt: 'én') een financieel belang heeft.

Definitie Samenwerkingsverband

Een samenwerkingsverband bestaat tussen de gemeente en één of meer andere publieke en/of private partijen en heeft een eigen juridische entiteit, waarin activiteiten in organisatorisch verband worden uitgevoerd en de gemeente een bestuurlijk -, financieel -, integriteits- of ander risico loopt. Deze definitie sluit samenwerkingsverbanden zonder juridische entiteit, zoals subsidieverstrekingen, leningen en garantstellingen, uit en deze vallen buiten de reikwijdte van de Kadernota Verbonden Partijen.

De nota bevat beleidsrichtlijnen die betrekking hebben op vier terreinen:

- *Afwegingskader:*
Is sprake van toegevoegde waarde en is sprake van het meest geëigende middel?
- *Publiekrechtelijke of privaatrechtelijke samenwerking:*
Afhankelijk van de aard van de activiteiten (in ieder geval publiek belang) en het doel van de samenwerking.
- *Rolverdeling:*
Wie en hoe vervullen de gemeentelijke vertegenwoordigers hun rol als bestuurslid en hoe gaan zij om bij conflicterende belangen tussen het samenwerkingsverband en de gemeente?
- *Good-governance:*
Regie op de samenwerking borgen de aspecten: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden.

Belangrijke ontwikkelingen verbonden partijen

Hieronder staan de belangrijkste ontwikkelingen van verbonden partijen vermeld.

Stedin

De potentiële investeringen ten behoeve van de Energietransitie betreffen aanzienlijke bedragen, waardoor de financieringsbehoefte de komende jaren sterk toeneemt. De toename van financiering leidt ook tot een toename in de financieringskosten van rente en afschrijving. Als gevolg van 'Het Methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit en gas' (op te stellen door de toezichthouder ACM (Autoriteit Consument & Markt) kunnen deze hogere kosten mogelijk pas op een later moment en mogelijk niet volledig in de tarieven worden doorbelast.

Het eerstkomende methodebesluit (voor de periode 2022 – 2026) en de (financiële) gevolgen daarvan pas na het verschijnen van deze Programmabegroting 2022 – 2025 bekend. Door de regionale netbeheerders (waaronder Stedin) wordt richting ACM bepleit om de kosten voor de Energietransitie versneld en volledig in de tarieven te kunnen verwerken.

Vanwege de toename in financieringsbehoefte en de onzekerheid in de ruimte die de tarieven geven om de financieringskosten te dekken staat het resultaat en het dividend van Stedin onder druk. De verwachting is dat het dividend Stedin de komende jaren minimaal is en daarom is vanaf 2022 het dividend op de reguliere aandelen Stedin op nihil begroot.

Stedin bereidt in het kader van het project Lange Termijn Financiering (LTF) voorstellen voor om in de toegenomen financieringsbehoefte te voorzien, waarbij ook het versterken van het eigen vermogen een belangrijke rol speelt. In 2021 is de eerste tranche uitgevoerd om het eigen vermogen te versterken. Hierbij heeft Stedin bij de huidige aandeelhouders € 200 mln. opgehaald in de vorm van cumulatief preferente aandelen. Zoetermeer heeft voor € 8,9 mln. preferente aandelen gekocht. Daarvoor wordt per jaar € 267.000 aan rente ontvangen (3%).

Stedin bereidt voorstellen voor een twee tranche van financieringsvoorstellen voor. De gewenste hoogte daarvan is mede gebaseerd op de uitkomst van het Methodebesluit 2022 – 2026. In overleg met de aandeelhouders wordt onder andere onderzocht of bij deze tweede tranche ook andere overheden kunnen worden betrokken. Ook andere vormen van financiering voor het versterken van het eigen vermogen behoren tot de mogelijkheden.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

De Metropoolregio Rotterdam Den Haag is met onder andere de havenindustrie, de glastuinbouw, het hightechcluster, de cybersecuritysector en als (inter)nationaal bestuurlijk centrum belangrijk voor de Nederlandse economie. De metropoolregio Rotterdam Den Haag krijgt er de komende jaren circa 400.000 inwoners bij. Dat vraagt om meer woningen (240.000 in de zuidelijke Randstad), meer werk en een betere bereikbaarheid. Naast de grote woningbouwopgave staan de 23 gemeenten in de metropoolregio voor de uitdaging om de economie te vernieuwen en te zorgen dat banen en woningen goed bereikbaar zijn.

De Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2014 schrijft voor, dat er in het eerste jaar van een nieuwe bestuursperiode van gemeenteraden een nieuwe strategische agenda door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld. Na de verkiezingen in 2018 hebben de 23 gemeenten samengewerkt aan de ontwikkeling van een nieuwe gezamenlijke Strategische Agenda voor de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. De Strategische Agenda MRDH is op 12 juli 2019 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Het strategische kader voor de begroting 2020 wordt gevormd door de vier ambities die in de strategische agenda zijn opgenomen: vernieuwen economie, versterken stad en omgeving, verbeteren bereikbaarheid en veranderen energie. De huidige strategische agenda loopt tot en met 2022. Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 werken de 23 gemeenten gezamenlijk aan een nieuwe strategische agenda.

De coronacrisis heeft effect op de huidige programma's en strategische agenda's van zowel de bestuurscommissies Economisch Vestigingsklimaat als de Vervoersautoriteit. In 2022 mag de MRDH-regio, naar verwachting, uitzien op herstel van de economie. Om hierop te anticiperen zijn in 2021 initiatieven gestart zoals het 'sterker uit de crisis programma' Economisch Vestigingsklimaat en transitieprogramma OV vanuit de Vervoersautoriteit. De verwachting is dat de economie in de MRDH-regio groeit en de bezetting in het OV in 2022 verder toeneemt.

Werkbedrijf De Binnenbaan BV

Op 1 juli 2020 is het Werkbedrijf De Binnenbaan BV opgericht en per 1 januari 2021 operationeel gestart. In dit Werkbedrijf zijn de activiteiten van de voormalige Dienst Sociale Werkvoorziening (DSW) samengevoegd met alle re-integratie activiteiten van de gemeente Zoetermeer en met het gemeentelijk deel van het Werkgevers Servicepunt. Werkbedrijf De Binnenbaan BV kent een algemene vergadering van aandeelhouders, waarin de wethouders Werk & Inkomen en Financiën zijn vertegenwoordigd. Zoetermeer vertegenwoordigt 98% van de aandelen. Leidschendam-Voorburg en Rijswijk vertegenwoordigen elk 1% van de aandelen. Ook kent De Binnenbaan een drie-hoofdige raad van commissarissen, die extern is geworven.

Per 1 januari 2022 betreft De Binnenbaan BV volledig de nieuwe huisvesting in Zoetermeer. De volgende locaties zijn dan in gebruik: hoofdvestiging en kantoorlocatie aan de Einsteinlaan, productielocaties aan de Kristalstraat en de Edelgasstraat (nieuw gedeelte). Na het aanloopjaar 2021 waarin, naast corona nog veel opstartissues qua onder meer personeelsbezetting, ICT en huisvesting werden opgelost, kan de Binnenbaan BV in 2022 op de nieuwe locaties en na de ICT-migratie met volle inzet werken aan de missie en de bijbehorende resultaten.

In 2022 wordt de screening en eventuele herbeoordeling van het gehele klantenbestand afgerond. Op deze screening is in 2020 al veel tijd ingezet, met als gevolg een hoge werkdruk. De tussenstand op 1 augustus 2021 is dat 1770 klanten zijn gescreend. Dit gebeurt met gebruik van de ZelfRedzaamheidsMatrix (ZRM). Op basis hiervan kunnen de klanten conform de prioriteitstelling uit de kadernota re-integratie Meedoen met Meerwaarde de voor hen passende dienstverlening krijgen.

Het integraal met de gemeente blijven samenwerken in het sociaal domein bij gestapelde problematiek blijft een belangrijk aandachtspunt in de dagelijkse uitvoeringspraktijk.

De Binnenbaan BV zet versterkt in op bedrijfsscholingsactiviteiten om nog beter in te spelen op toenemende vraag naar geschoolde kandidaten voor specifieke bedrijfstakken. Samen met de gemeente wordt gekeken naar kansrijke uitbreidingsmogelijkheden. Ook kijkt De Binnenbaan versterkt naar mogelijkheden om (tijdelijk) loonkostensubsidie in te zetten voor kandidaten met een grotere afstand.

Bij de regionale projecten zoals Perspectief Op Werk en het Regionale Mobiliteitsteam speelt De Binnenbaan BV een belangrijke rol. Het WSP ZHC is één van de partners in het nieuwe Regionaal Mobiliteitsteam Zuid-Holland Centraal (RMT ZHC). Het RMT is er voor mensen die door COVID-19 hun werk zijn kwijtgeraakt of dreigen kwijt te raken.

Een aantal ontwikkelingen kan mogelijk (negatieve) gevolgen hebben voor de resultaten van De Binnenbaan BV:

- a. mogelijke extra instroom van werkzoekenden als gevolg van de COVID-19 crisis in het geval het stoppen van de steunmaatregelen tot extra werkloosheid leidt;
- b. afnemende verdien capaciteit van de qua omvang kleiner en ouder wordende Wsw populatie hetgeen druk zet op de inkomsten;

c. toegenomen, dan wel groter dan veronderstelde, afstand tot de arbeidsmarkt van de huidige Participatiewet populatie die een grotere re-integratie inspanning op de inzet op intensievere trajecten van de Binnenbaan BV vraagt. Dit om meer geschikte kandidaten voor het toenemend aantal vacatures te kunnen leveren.

Bij het opstellen van de Opdracht- en budgetbrief 2022 en de begroting 2022 van De Binnenbaan BV worden mogelijke beheersmaatregelen geformuleerd onder meer door de beschikbare personele capaciteit nauwgezet af te stemmen op de prioriteiten.

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo (GR Bleizo)

De gebiedsontwikkeling van Bleizo vindt plaats conform de in 2014 door de raden van Lansingerland en Zoetermeer vastgestelde ontwikkelingsaanpak 'Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie 2013'. Deze strategie richt zich op een ontwikkeling van een hoogwaardig gebied met vervoerswaarde, rondom het nieuwe OV Knooppunt Bleizo. De Vervoersknoop Bleizo is in 2019 volledig in gebruik genomen. De gronden van Bleizo-Oost zijn inmiddels uitgegeven.

Na enkele verkennende studies naar de mogelijkheden voor woningbouw op Bleizo-West is in mei 2020 door de colleges van Lansingerland en Zoetermeer een bestuurlijke vervolgoopdracht Bleizo-West vastgesteld. Deze opdracht is gericht op het maken van een ontwikkelperspectief met uitgangspunten voor de gebiedsontwikkeling van Bleizo-West en een ontwikkelstrategie over hoe de markt betrokken gaat worden bij de verdere planuitwerking en realisatie van deze gebiedsontwikkeling. In feite gaat het om een actualisatie van het huidige kader 'Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie 2013'. De raden van Lansingerland en Zoetermeer krijgen in najaar 2021 een voorstel voor het ontwikkelperspectief besluitvorming voorgelegd. Vervolgens wordt de ontwikkelstrategie najaar 2021/begin 2022 uitgewerkt. Onderdeel van die strategie is ook de rol van de GR Bleizo in de realisatie van het ontwikkelperspectief. Tot 2024 staat daarom de gronduitgifte en de ontwikkeling van Bleizo-West 'on hold'.

In de begroting zijn voor het jaar 2022 de activiteiten daarom beperkt:

- algemene activiteiten van de projectorganisatie;
- beheer van de gronden;
- advisering aan de gemeenten ten behoeve van de ontwikkelstrategie van Bleizo-West;
- afronding aanleg openbaar gebied in Bleizo-oost (o.a. aanleg calamiteitenweg).

Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg

Het Bedrijvenschap Hoefweg heeft als doel het ontwikkelen van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven uit Lansingerland en Zoetermeer, alsmede uit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en voor bedrijven van elders die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid.

Eind 2021 zijn alle bedrijfskavels uitgegeven en opgeleverd met uitzondering van de zes hectare gelegen bij het NS-station Lansingerland-Zoetermeer die deel uitmaken van het gebied van de bestuurlijke opdracht Bleizo-West. Het is de bedoeling om de resterende zes hectare over te hevelen naar de grondexploitatie Bleizo. Besluitvorming hierover is voorzien in 2021/2022.

Het Bedrijvenschap Hoefweg zou in 2021 worden opgeheven. Door de situatie bij PRISMA waar het Bedrijvenschap Hoefweg in deelneemt, loopt de opheffing van het Bedrijvenschap Hoefweg vertraging op.

Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden (GR GGD en VT Haaglanden)

De Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden heeft als doel:

- a. het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid;
- b. het voorkomen van en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de regionale gezondheidsdienst, als bedoeld in de Wet publieke gezondheid, en een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, als bedoeld in de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet. De twee uitvoeringsorganisaties Veilig Thuis en GGD zijn onderdeel van gemeente Den Haag.

Tegen de verwachtingen in heeft het coronavirus in 2020 geen grote afwijkingen in het aantal meldingen, advies vragen of huisverboden doen ontstaan. Vanaf mei 2020 is Veilig Thuis ook bereikbaar via de chatfunctie. Evaluatie hiervan vindt in 2021 plaats, waarna hierover in 2022 besluitvorming plaatsvindt. Voor 2022 ligt de nadruk bij Veilig Thuis op het tijdig afronden van meldingen, het versterken van de ketensamenwerking en het verder ontwikkelen van sturingsinformatie voor een resultaatgerichte werkwijze. De ketensamenwerking wordt verder ontwikkeld middels het kwaliteitskader lokale teams en de VTH-monitor. Ondertussen heeft het kabinet de vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen aangekondigd in het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Hierin wordt op termijn een nieuwe publiekrechtelijke organisatie opgericht bestaande uit Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen.

Vanwege het aflopen van de garantstelling van de gemeente Den Haag voor de taken Epidemiologie en Gezondheidsbevordering per 1 januari 2021 is een doelmatigheidsonderzoek regionaal takenpakket Epidemiologie en Gezondheidsbevordering uitgevoerd. Eventuele consequenties hiervan worden meegenomen in de begroting 2022 en mogelijk in de begrotingswijziging 2021.

Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden

De ambitie van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden is om de dienstverlening verder te professionaliseren. De focus ligt in 2022 op doorontwikkeling van de automatisering, ontzorgen, professionalisering van de informatievoorziening en het stroomlijnen van de administratieve keten tussen jeugdhulpaanbieders, gemeenten en Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden levert daarnaast een belangrijke bijdrage in de uitvoering van de regionale aanpak kostenbeheersing.

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)

De beleidsmatige ontwikkelingen binnen de VRH spelen zich af binnen de kolommen: brandweer, zorg, gemeentelijke crisisbeheersing en in het verlengde daarvan de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing, alsook de gemeenschappelijke meldkamer.

Het beleid van Brandweer Haaglanden blijft de komende jaren gericht op het waarborgen van de fysieke veiligheid in de regio met focus op het leveren van zorg op maat, op basis van de hulpvraag, maatschappelijke ontwikkelingen én met inachtneming van de mogelijke risico's. Op basis van deze risico's wordt ingezet op de doorontwikkeling van materieel en procedures én het blijven investeren in de ontwikkeling van kennis. De thema's verdichting, energietransitie en duurzame inzetbaarheid worden verder uitgewerkt.

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR0 richt zich voor de komende jaren op het verbreden van het netwerk en het creëren van een gedeeld geneeskundig beeld.

In het beleid van Rampenbestrijding en crisisbeheersing wordt rekening gehouden met een samenleving die steeds complexer wordt. Goede samenwerking kan het effect van een ramp of crisis beperken en bijdragen aan de continuïteit van de samenleving.

Het Transitieakkoord (TA) 'Meldkamer van de Toekomst' uit 2013 is nu in de eindfase beland. De Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) zal in de 'bouwplaats' periode (2020 – 2022) de gezamenlijke meldkamers verder gestalte geven. Met de overdracht van het beheer zijn afspraken gemaakt en vastgelegd in de regeling hoofdlijnen beleid en beheer meldkamers, die samen met de wet Wijziging meldkamers geldt vanaf 1 juli 2020.

Overzicht verbonden partijen

Zoetermeer kent de volgende verbonden partijen:

Deelnemingen in vennootschappen:

- NV Bank voor Nederlandse Gemeenten
- Dunea NV
- Stedin NV
- De Binnenbaan BV

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Stadsgewest Haaglanden (in liquidatie)
- Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden en Veilig thuis Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg
- Gemeenschappelijke regeling Bleizo
- Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen: inkoopbureau H-10)
- Gemeenschappelijke regeling Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4

Stichtingen en verenigingen:

- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Gemeenten voor duurzame ontwikkelingen (GDO)
- Vereniging De BredeStroomversnelling
- Stichting BusinessPark Haaglanden (BPH)

In de bijlage Verbonden partijen is conform het BBV meer gedetailleerde informatie (over doel, beleid, risico's, belangen en dergelijke) per verbonden partij opgenomen.

Relatie met paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Voor de verbonden partijen zijn geen specifieke, strategische risico's voor de gemeente Zoetermeer geconstateerd.